

Rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 01.09.1960, sp. zn. 8 C 315/60, ECLI:CZ:OSP1:1960:8.C.315.1960.1

Číslo: 7/1961

Právní věta: K otázce pravomoci soudů ve sporech o vyklizení společného bytu rozvedených manželů.

Soud: Obvodní soud pro Prahu 1

Datum rozhodnutí: 01.09.1960

Spisová značka: 8 C 315/60

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Pravomoc soudu civilního, Řízení před soudem, Smlouvy

Předpisy: 67/1956 Sb. § 55

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhala po rozvodu manželství vůči svému bývalému manželovi jako žalovanému vyklizení společného bytu v rodinném domku, jehož vlastníkem je žalobkyně, kdežto žalovaný vlastníkem rodinného domku není.

Okresní soud pro Prahu 1 žalobě vyhověl a uznal rozvedeného manžela, který není vlastníkem rodinného domku, povinným byt vyklidit. Toto rozhodnutí okresního soudu se stalo pravomocným.

Z odůvodnění:

Jádrem sporu je otázka, zda patří do pravomoci soudu rozhodování o žalobě, jíž se domáhá manžel po rozvodu manželství vůči druhému manželovi vyklizení společného bytu v případě, že jde o byt v rodinném domku, jehož vlastníkem, popřípadě spoluvlastníkem je žalobce, kdežto žalovaný vlastníkem rodinného domku není.

Ve směrnici pléna Nejvyššího soudu, uveřejněné pod čís. 2 sb. rozh. čs. soudů z r. 1958, není tato otázka přímo řešena. Tato směrnice však vytyčila zásadu, v níž třeba hledat vodítko k jejímu řešení. Podle této zásady je rozhodování soudů vyloučeno jen v těch případech, v nichž je orgán národního výboru oprávněn vydat rozhodnutí podle § 55 zák. č. 67/1956 Sb. o hospodaření s byty, a ve směrnici jsou pak uvedeny případy, kdy k tomu tak není a kdy tedy soudní pravomoc vyloučena není. Jde o to, zda sem lze zahrnout i případ, o nějž jde.

Podle § 55 odst. 2 zák. č. 67/1956 Sb. nemůže orgán národního výboru vydat příkaz k vystěhování v případě, že by se měl rozvedený manžel vystěhovat z vlastního rodinného domku nebo z rodinného domku příslušníka své rodiny, pokud jím není jeho dítě. Při slovním výkladu zákona by se nepochybně nevyloučilo oprávnění národního výboru k rozhodování ani v tomto případě a důsledně pak vyloučila pravomoc soudů, neboť žalovaný rozvedený manžel ani jeho rodinný příslušník není vlastníkem rodinného domku, v němž je společný byt. Přesto však tento závěr by nebyl správný, neboť není v souladu ani se zásadami občanského soudního řádu o rozsahu soudní pravomoci, ani se základní koncepcí, z níž citovaná směrnice vychází.

Podle § 3 o. s. ř. rozhodují občanské soudy o občanskoprávních věcech, pokud tyto věci nejsou vyňaty z jejich pravomoci. Lze proto pravomoc soudu vyloučit – jak zdůrazňuje směrnice – jen v těch případech, kdy to buď stanoví výslovně nějaký předpis, nebo kdy to lze dovodit alespoň z účelu nějakého jiného předpisu. I když § 55 zák. č. 67/1956 Sb. nemá ustanovení o vyloučení soudní pravomoci, nelze připustit, aby docházelo ke kolizi při rozhodování o společném bytu manželů mezi soudy a národními výbory a sice ke kolizi takové již by bylo mařeno opatření o dalším užívání společného bytu uskutečněné správním aktem, jímž se nově upravují trvalí právní poměry manželů k tomuto bytu, a to právě soudním rozhodnutím, které bylo vydáno o žalobě jednoho manžela na vyklizení manžela druhého.

Je třeba si povšimnout, že důvodem vyloučení soudní pravomoci není podle směrnic snad ta skutečnost, že o téže otázce by rozhodovaly dva různé státní orgány. Na tom totiž samo o sobě není nic závadného a právě zákon č. 67/1956 Sb. v jiných případech takovou situaci vytváří. [Srov. § § 53 a 54 zák., které stanoví v podstatě stejné důvody pro vydání příkazu k vyklizení bytu jako nařízení čí. 179/1950 Sb. o důležitých důvodech výpovědi v § 2 odst. 1 písm. b), c), d), přičemž § 54 odst. 2 pamatuje i na možnost kolize rozhodnutí soudu a rozhodnutí nár. výboru]. Vlastním důvodem, proč směrnice uznala na nepřipustnost rozhodování soudů v těchto věcech, je nebezpečí kolize rozhodnutí soudního a rozhodnutí národního výboru, a to kolize zvláště kvalifikované, totiž takové, při níž by účel a cíl, sledovaný rozhodnutím národního výboru mohl být rozhodnutím soudu přímo zmařen, což by pochopitelně byl stav zcela nepřijatelný. Pokud jde o důvody, proč by soud a národní výbor mohl dospět k rozdílnému řešení, odkazuje se na rozh. č. 2/1958 Sbírky rozhodnutí čs. soudů.

Závisí tedy odpověď na shora uvedenou otázku na výsledku úvahy, zda ve shora uvedeném případě může vůbec dojít ke kolizi, která má právě vyličenou povahu. Závěr této úvahy jest zcela jednoznačný, totiž že k takové kolizi dojít nemůže.

Orgán národního výboru by nemohl v případě, kdy jeden z manželů je vlastníkem rodinného domku rozhodnout jinak, nežli tak, že vystěhovat se ze společného bytu je povinen ten manžel, který není vlastníkem rodinného domku, v němž byt je, neboť vydání příkazu k vyklizení proti druhému manželovi, který jest spoluvlastníkem bytu, brání výslovně ustanovení § 55 odst. 2 cit. zák. Nemohl by tedy orgán národního výboru rozhodnout jinak, nežli rozhodne soud o žalobě, kde právě tento manžel je žalován o vyklizení bytu. Orgán národního výboru by ovšem mohl také návrh na vydání příkazu k vystěhování zamítnout. Takové rozhodování národního výboru však by vůbec neplnilo účel, který byl sledován ustanovením § 55 zák. č. 67/1956 Sb., to je umožnit další klidné bydlení rozvedených manželů. Jde nepochybně o stav nenormální a nežádoucí, jestliže mají společný byt sdílet rozvedení manželé a není myslitelné, aby právní řád odpíral právní prostředek k tomu, aby takový stav byl likvidován. Bylo by to tím méně na místě, že jde o byt v rodinném domku, takže by bylo nezákonně a proti zájmům společnosti omezováno užívání osobního vlastnictví spoluvlastníka rodinného domku, ačkoliv toto podle ústavy požívá zvláštní ochrany.

Není proto žádného důvodu k tomu, aby soudům bylo upíráno právo rozhodovat v občanské právní věci, o níž rozhodovat jim náleží podle zásady § 3 o. s. ř. Je třeba uvážit, že při tomto rozhodování vůbec neplatí zásady, jimiž se řídí rozhodování národního výboru podle § 55 cit. zák., takže zde vůbec

neplatí důvody, pro něž se musí soud, který z hlediska těchto zásad věc posuzovat nemůže, rozhodnutí zdržet.

Jestliže se soud postavil na stanovisko, že důvodem pro vyloučení pravomoci soudů, jest jediné možnost takové kolize s rozhodováním národního výboru, jímž by se výsledek tohoto rozhodnutí národního výboru mařil, a jestliže došel k závěru, že taková kolize jest vyloučena v případě, o němž jde, pak je pro zodpovězení otázky, která je jádrem tohoto sporu, nerozhodné, zda v tomto případě může rozhodovat i národní výbor.